

Ови избори су донели фијаско патриотске опозиције. СРС је после две деценије испао из парламента, ДСС се вратио на ниво гласова из 1993, Двери нису прескочиле цензус, а СНС – странка која је при крају транзиције из патриотског у евроатлантски блок – остала је далеко од владе, једнако као и пре избора.

Ипак, свако зло има и своје добро, а највеће добро, након овог фијаска, треба да буду поуке које сви заједно морамо да извучемо, а посебно овај наш критичко-патриотски и демократски део јавности.

Ево неких од њих, које ми се чине важним.

Понекад треба веровати истраживањима НСПМ

[Истраживања политичког јавног мњења које је радио НСПМ](#) дочекивана су, нарочито од једног острашћеног дела патриотског јавног мњења, са изразитим сумњама, па чак и с отвореним изругивањем. Та истраживања су, као што смо Ђорђе и ја више пута наглашавали, представљала само *слику тренутног стања* (поготово она рађена више месеци пре избора), а не *изборну предикцију*, и – када се поређају у низу – *слику тренда*, а никако не и *попуњен кладионичарски листић*. Ипак, онај ко их је озбиљно схватао могао је да из њих много тога да закључи:

1. излазност ће бити на уобичајеном нивоу (око 60%), и тешко да ће бити говора о „огромној изборној апстиненцији“ услед тога што је наводно „народ згађен странкама и политичарима“;
2. разлика између ДС и СНС тешко да ће бити велика, и никако неће износити 8% или 10%, или 15%, колико су напредњачки пропагандисти самоуверено галамили;
3. уверљиво треће место имаће СПС са партнерима (новембар 2011: 13,0%), који ће тиме доћи у врло добру позицију приликом састављања владе;
4. иако код бирача постоји раширено мишљење да је потребна нека нова политичка снага (преко 40%), Двери улазе у кампању са изузетно ниском препознатљивошћу, па ће тешко самостално да прескоче цензус;
5. низ истраживања – од којих она рађена током изборне кампање нису публикована – показивао је паралелни тренд пораста Двери (од 0% до 3,7%) и пада СПС (од 8,9% до 5,8%, са тенденцијом даљег пада).

Међутим, део наше напаљене патриотске јавности дочекивао је ова наша истраживања „на нож“, безобразно (или просто глупаво) нас оптужујући да фалсификујемо и измишљамо податке (јер нас „плаћају жути“!). Тако је *Нови Стандард* наше истраживање из јуна 2011. објавио под подсмешљивим насловом

[„Истраживање Ђорђа Вукадиновића: СНС и ДС се изједначили!“](#)

“

, наше истраживање из новембра 2011. такође под подсмешљивим насловом

[„Истраживање НСПМ: социјалисти ће пресудити о новој влади“](#)

, а наше истраживање из јануара 2012. под насловом:

[„Истраживање НСПМ: једино СПС у порасту, Николић ни међу првих пет за премијера“](#)

.

Овакви наслови су давани тенденциозно, како би анонимни коментатори овог патриотског, али по интенцији уредника про-напредњачког сајта, били подстакнути да

што више наруже Вукадиновића и Антонића као „жуте спин-мајсторе“. Ево избора карактеристичних коментара:

[Палилулац](#) : „Веома јадно од Вукадиновића и Антонића што на овај начин подупиру квислиншки

[Кудуз](#) : „Па ово човек да не зна да ли да се смеје, или да плаче, јер стварно не знам колика будала треба бити да поверујеш у овакве глупости. Па где су радили анкету? На главном одбору ДС-а? (...)Ово је срамота! СРАМ ВАС БИЛО ВУКАДИНОВИЋУ И АНТОНИЋУ!!!“

[Васа](#) : „Наручена истраживања! Сва истраживања, нарочито пред изборе служе сврси, тј. да обесхрабе једне, а да ојачају другу позицију, бирачко тело, дижу морал, утичу психолошки, мобилизација бирача, ширење малодушности код других...“

[Пегепет](#) : „Њихова истраживања немају кредибилитет(...), користе веома провидан начин, јер наводе отпор НАТО пакту и ЕУ, као и сличне ствари које пријају "патриотским ушима", не би ли навели људе да поверују и у остатак "истраживања"... једноставно их треба занемарити“

[DavosSivort](#) : „Све је јасно након што смо видели да се представљање истраживања одиграва у Медија центру. Следећу могу да одрже и у Влади Србије“.

[Палилулац](#) : „Мени ова анкета делује као тежак предизборни спин, који Антонићу и Вукадиновићу заиста не служи на част. (...)Најсумњивије од свега ми изгледа да би за Двери гласало само 0,70 посто бирача (реч је о истраживању из децембра 2011. – напомена С. А). (...)Зар ово не изгледа као намештаљка? Па само у Дому синдиката промотивном скупу Двери је присуствовало између петнаест и двадесет хиљада људи, и то оних који су дошли по најштријој зими, а тај би број сигурно био знатно већи да је време било лепше. Претпостављамо да ће сви они гласати за Двери и да ће са собом повести још некога од својих ближњих, рођака, комшија, колега, пријатеља. (...)У сваком случају, подаци које износе Вукадиновић и Антонић, звуче веома тенденциозно и злурадо. Они показују да ће се режим служити свим дозвољеним и недозвољеним средствима на изборима“

[Влада](#) ([одговор на#160;Палилулац](#)): Управо тако. Видим да је тзв. патриотски блок отписао НСПМ као прорежимски и то баш про-жути, па се поставља питање да ли им можемо веровати.

[Тицијан](#) : Па ово је стварно смејурија, ова двојица су тешке карикатуре. (...)Тешко спиновање, са циљем да се јавно мњење обесхрабри и да што мање њих изађу на изборе“.

[Влада](#) : Мени је јако сумњиво ово истраживање. Нешто се ту не поклапа и не делује ми нормално. Људи живе горе и не виде никакву перспективу а погледате који су политичари најпопуларнији и питате се ко је овде нормалан а ко ненормалан.

[Гале](#) : „Били бисте изненађени када бисте погледали како изгледају права истраживања. ДС нигде не прелази 12-13 одсто“

[Никола](#) : „Ово је реалност: СНС – 15-20%; ДС – 10-12%; СПС – 5-8%; ДСС – 8-12%; СРС – 10-12%;
; ЛДП – 5-7%;
; Двери – 15-20%“

Уз *Нови Стандард*, НСПМ истраживања су посебно нападана и на напредњачкој *Свет плус инфо* телевизији. Рецимо, у главној емисији вести, ове телевизије, 14. фебруара 2012, приказан је извештај са презентације јануарског истраживања НСПМ, а онда је, како би прокоментарисао ово истраживање, у Дневник укључен нико други до главни видовњак и криптоаналитичар, Драгомир Анђелковић! Ова чувена „патриотско-коментаторска“ баба-Смиљана одмах је потврдила да НСПМ спинује за ДС“, што се „види и из овог истраживања“ јер, замислите, СНС испред ДС води „само три посто“, а „сви знају да је та разлика далеко већа“!?

И тако, онај ко је веровао НСПМ истраживањима, односно у професионални и морални интегритет Вукадиновића и Антонића, знао је шта нас отприлике чека на овим изборима. А онај ко се радије поводио за разним „патриотским“ баба-Смиљанама и њиховим „јављањима“ – попут оног да је „у Дому синдиката, промотивном скупу Двери присуствовало између петнаест и двадесет хиљада људи“ и да „ДС нигде не прелази 12-13 одсто“, док Двери освајају „15-20%“ – јамачно се морао веома изненадити резултатима Ђурђевданских избора.

Ко не напада, тај пропада

„Нападање“ из наслова не односи се на негативну кампању према супарницима, већ на офанзивну политичку игру. Неуспех СРС и ДСС на овим изборима резултат је првенствено њихове слабе и неинвентивне „игре у нападу“.

Радикали су, на скупштинским и на председничким изборима, постигли најслабији резултат од 1990. године (видети табелу 1). То је последица бледе кампање и бледог председничког кандидата. Главни магнет за тврдо језгро радикалских гласача увек је била агресивна шешељевска реторика. Они којима таква „мушка игра“ у политичком наступу није одговарала већ су били отишли код СНС. Јадранка Шешељ није могла да се носи са таквом игром, а и остали, међу говорницима из СРС, изгледа да су мислили да је довољно позвати се на заточеног лидера и поновити пар фраза против ЕУ, СНС и ДС, па ући у скупштину. Да је СРС само био истакао у први план неког ко би умео да узвикне неку мало јачу паролу – попут Драгишићеве „Овом песницом ћу сломити криминал у Србији“! – радикали би се без проблема нашли у парламенту.

Табела 1.

Гласови за СРС и његове председничке кандидате

1990-2012.

Поуке избора 2012.

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 мај 2012 07:06

и	збори
---	-------

в	реме
---	------

гласови

председнички

децембар 1990.

96.277

скупштински

децембар 1992.

1.066.755

скупштински

децембар 1993.

Поуке избора 2012.

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 мај 2012 07:06

595.467

скупштински

новембар 1996.

779.259

председнички [\[1\]](#)

септембар 1997.

1.162.216

председнички

октобар 1997.

1.733.859

председнички

Поуке избора 2012.

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 мај 2012 07:06

септембар 2000.

289.013

скупштински

септембар 2000.

472.820

скупштински

децембар 2000.

322.333

председнички

септембар 2002.

845.308

Поуке избора 2012.

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 мај 2012 07:06

председнички

децембар 2002.

1.063.296

председнички

новембар 2003.

1.166.896

скупштински

децембар 2003.

1.056.256

председнички

Поуке избора 2012.

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 мај 2012 07:06

јуни 2004.

954.338

скупштински

јануар 2007.

1.152.105

председнички

јануар 2008.

1.646.172

скупштински

мај 2008.

1.219.436

скупштински

мај 2012. [\[2\]](#)

187.682

председнички

мај 2012.

153.705

ДСС данас прича како је презадовољан изборним резултатом, али ово што су добили на изборима само је мало боље од оног што су имали 1993. године (табела 2). Уопште, ДСС је одмах након 5. октобра имао огромну популарност, пре свега захваљујући Војиславу Коштуници. Према истраживању Љиљане Баћевић (ИДН), рађеног уочи децембарских избора 2000, да је тада ДСС изашао самостално (не у склопу ДОС-а), могао је да рачуна на 1,2 милиона гласова. Толико је, отприлике, и добио Коштуница на председничким изборима 2002. (када је имао противкандидата кога је подржавао ДС). Али, и Коштуница и странка непрестано су губили гласове, тако да данас имају свега четвртину оног што су имали почетком протекле деценије.

Табела 2

Поуке избора 2012.

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 мај 2012 07:06

Гласови за ДСС и његове председничке кандидате

1993-2012.

избори

Време

гласови

скупштински

децембар 1993.

218.056

председнички

септембар 2002.

1.123.420

Поуке избора 2012.

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 мај 2012 07:06

председнички

децембар 2002.

1.699.098

скупштински

децембар 2003.

678.031

председнички

јуни 2004.

414.971

скупштински

Поуке избора 2012.

Пише: Слободан Антонић
петак, 11 мај 2012 07:06

јануар 2007.

668.889

скупштински

мај 2008.

480.987

председнички

мај 2012.

302.531

скупштински

мај 2012.

284.984

Ово круњење бирачког тела ДСС морало је да буде заустављено на овим изборима. Њихова стратешка процена из 2008. – да ће Брисел тражити практично признање сецесије Косова као услов за прикључење Србије ЕУ – показала се као сасвим тачна. Но ова њихова исправна политика морала је бити капитализована на овим изборима, поготово ако се има у виду да ни идеја „политичке неутралности“ (сарадња са Русијом и са ЕУ) није била далеко од срца просечног српског бирача (види [истраживања НСПМ](#)). Чак и економски програм ДСС-а, као што сам [својевремено приметио](#), био је можда наш најбољи страначки програм те врсте.

Ипак, уместо да „експлодирају“ на овим изборима, уместо да једном агресивном кампањом подсети колико су суштински у свему били у праву, а колико су странке власти дубоко грешиле (и колико сада дубоко греше), деесесовци су водили неамбициозну, млаку и досадну изборну кампању. Готово нигде није било живости, динамике, изазова, елементарне храбрости и виталности. И то што у ДСС-у задовољни што су добили 7 посто – уместо 27 посто, или бар 17 посто (колико су, по околностима које су им ишле на руке, морали имати), то што су задовољни само тиме што овога пута нису „испали из лиге“, тај запањујући мањак политичке амбиције јасно нам показује да ће ДСС имати озбиљних проблема да одговори свом новом положају лидера патриотско-демократске опозиције (као једина странка из тог блока у парламенту). Но ова партија ће морати или да у најкраћем року „поново пронађе себе“ (reinvented itself), или ће се у патриотско-демократском блоку морати појавити неки нови актери који ће бити у стању да одговоре захтевима лидерства.

Екслузивизам кошта

Када сам, јуна 2007, [најавио](#) долазак на политичку сцену једног новог, амбициозног и радикалног патриотско-традиционалистичког покрета, између осталог сам мислио и на момке који су водили НВО „Двери“, а данас чине „старешинство“ истоимене странке. Ипак, уз све симпатије које сам имао према овим, верујем искреним хришћанима и патриотама, нисам могао а да их не [прекорим](#) када су се, на чисто екслузивистичкој основи, у једном тренутку прогласили „покретом“, који је требало да оличава *цео* патриотско-традиционалистички блок, а при том тврдећи још и да иза њих стоји некаквих „100 водећих српских интелектуалаца“.

Као што сам се тада (у марту 2011) и бојао да ће се догодити, „Двери“ су остале покрет само по имену, док су се фактички претвориле у веома централизовану странку. У њој ексклузивно седмочлано „старешинство“ – састављено од оснивача-апостола – именује локалне поверенике, а ови пак индукују активисте, преносећи одлуке искључиво у једном смеру: озгоре надоле. У „Дверима“ практично нема правог чланства, нити постоје трагови унутарпартијских избора или демократије. Тиме су се дверјани, можда, заштитили од убацивања „кртица“ и стварања фракција – што је код нас често „убијало“ многе добре политичке иницијативе. Али, тако су „Двери“, по својој организационој структури, постали ближи каквој верској секти или ауторитарној политичкој партији, него правом демократском и плуралистичком политичком покрету.

Овакав ексклузивизам и „тврда“ организациона структура по правилу ограничавају „улазне информације“, потребне за стратешку, па и тактичку оријентацију. То код руководства производи нереалну перцепцију како окружења, тако и важности и места сопствене странке. У таквој ситуацији често се праве озбиљне грешке, које још више смањују ионако невелике изгледе (на шта сам својевремено [добронамерно указивао](#)) да неки страначки новајлија може уопште да прескочи цензус од 5 посто. Није ми драго што су се ова упозорења потврдила као реална – премда 4,3% гласова свакако представља најбољи резултат (након 2000. године) једног новајлије који није успео да уђе у скупштину.

Ипак, мислим да се овај праг од 5 посто могао и морао прескочити, само да су дверјани били отворенији за сарадњу и мање ексклузивни. Дверјани су, наводно, били расположени за изборне коалиције са, до тада, парламентарним странкама из патриотског дела политичког спектра (ДСС, СРС и СНС). Али, они су ипак били исувише затворени према иницијативама за укрупњавање и обједињавање политичких снага које су долазиле од других ванпарламентарних патриотских група. Оно што, рецимо, знам јесте да дверјани нису прихватили иницијативу Ђорђа Вукадиновића да се успостави изборна сарадња НСПМ и „Двери“. Након тога се Ђорђе придружио НОПО и, рекао бих, можда и одлучујуће допринео да један њихов кандидат буде изабран у скупштину. Тако су, после свега, дверјани са 4,3% остали без иједног посланика, док се мали НОПО докопао макар једног посланичког мандата.

* * *

Но, након битке лако је бити генерал и прозивати оног другог за грешке. Сви у демократско-патриотском делу јавности треба да будемо свесни колико је грешака уочи ових избора направљено – трошећи енергију на узајамно надигравање, искључивање и

сумњичење за „сарадњу с режимом“. Ми у НСПМ смо били можда највећа жртва таквог понашања, па баш стога јасно можемо да видимо и отворено указујемо на погубност таквог схватања „политике“. Али то не значи да смо и ми априори имуни на грешке.

Потребно је, зато, окренути нови лист, подвући црту и започети дијалог – без оптуживања и условљавања. Из таквог дијалога произаћи ће јасна рефлексивна наших политичких прилика и наших основних задатака у њиховом поправљању. А из такве рефлексивне сасвим природно ће произаћи сарадња, односно акција. Можда је [недавни заједнички наступ](#) у јавности НСПМ, Напредног клуба и појединих писаца из Групе П-70 добра почетна форма такве сарадње. Али, од те појединачне и ad hoc акције, па до озбиљнијег учинка патриотско-демократског блока на следећим изборима, дуг је и трновит пут који се мора прећи.

[\[1\]](#) Резултати за све председничке изборе односе се на први круг.

[\[2\]](#) Сви резултати за изборе 2012. израчунати према саопштењу Републичке изборне комисије од [7. маја 2012 \(у 16.30\)](#).